

Hmyzáci

Koušou a sají, ve tmě si hrají... jen pomyslím a už se ošívám, podrbávám a podvědomě šklebím. No fuj! Přesně takový přístup máme my, lidé, k bleškám, švábům, štěnicím a jiným neřádům, protože jejich přítomnost v domácnostech, na pracovištích nebo v kožišku oblíbeného mazlíka v nás vzbuzuje odpor a podvědomý strach, představu špíny, nepořádku a lokalit, kam se chodí jen za bílého dne. A co když se vás to taky týká? Co když si takhle sedíte na židli a najednou je vám jasné, že ten štípanec, co jste právě objevili na předloktí nebude od komára, co když máček na stole vytáhne nožičky a hop?

Podle § 102 zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce (dále v textu ZP) je zaměstnavatel je mj. povinen **vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky**, a dále dle § 248 ZP je povinen **zajišťovat svým zaměstnancům takové pracovní podmínky, aby mohli řádně plnit své pracovní úkoly bez ohrožení zdraví a majetku a zjistí-li závady, je povinen učinit opatření k jejich odstranění**. Určitě se shodneme, že výskyt hmyzu na pracovišti je rozhodně slušnou vadou na kráse, a i když nás naši noví kamarádi neohrožují na životě přímo, znepříjemní nám ho dost. Pro citlivé jedince mohou představovat riziko alergické reakce, riziko přenosu různých neobvyklých chorob, a pro ty ostatní, minimálně psychickou újmu a jisté společenské znemožnění. Nemoci přenášené hmyzem (přenos ze zdrojového zvířete na člověka bez potřebných protilátek) tvoří velkou skupinu infekčních nemocí. Jde mi zejména o blechy, vši a o štěnice, které sice zásadní zdravotní riziko nepředstavují, zato jejich výskyt je pohromou domácnosti i dobrých sousedských vztahů. Napadá mne ještě zákožka svrabová (roztoč, který způsobuje onemocnění zvané svrab neboli prašivina), která žije v lidské kůži kde si spokojeně kutá chodbičky, a zejména zaměstnanci pracující ve zdravotnictví ví o ní své. Všichni tihle hmyzáci jsou zkrátka zlem, které se stále častěji objevuje, a je úplně jedno, kde nás jejich kousnutí bude svědit... Počet druhů hmyzu se odhaduje na 6–10 miliónů a představují více než 90 % všech živočišných druhů na světě. Celkem přesila, co říkáte? Likvidaci těch šestinohých tvorečků se říká desinsekce (hmyz lat. *insectus*). Může být ochranná, jako součást čištění a běžné údržby nebo speciální, při likvidaci epidemiologicky významných druhů (§ 55 a § 57 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví). Osoby provádějící speciální ochrannou dezinfekci, dezinfekci nebo deratizaci musí mít odbornou způsobilost stanovenou zákonem.

Protože vstupem na pracoviště, kde je prokazatelně zvýšený výskyt hmyzu, vstupujeme zároveň na pracoviště, které neodpovídá požadavku na zdraví neohrožující pracovní prostředí, dostáváme se rázem do oblasti BOZP a k **povinnosti zaměstnavatele závady nejen odstraňovat**, ale dle § 108 odst. 1 a odst. 2 ZP **projednat s odborovou organizací podstatná opatření týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci** a též k **povinnosti zaměstnavatele vyslechnout informace, připomínky a návrhy na přijetí opatření od odborové organizace**. Použití nebezpečných chemických látek na uzavřeném pracovišti, jejichž aplikace je vázána stanovenými postupy a požadavkem na odbornou způsobilost osob, takovým opatřením k projednání bezesporu je. Určitě se shodneme i na tom, že pokud má zaměstnavatel rychle zakročit, musíme tento problém především ohlásit. Ale pozor, protože se při jakémkoli souvisejícím onemocnění zaměstnance nebude jednat o pracovní úraz, ale o tzv. *jinou škodu*, není odpovědností dokazovat vznik případné škody na zaměstnavateli, ale bohužel na zaměstnanci, a u doložených škod na zdraví pak platí pro jejich náhrady ustanovení o pracovních úrazech (§ 217n ZP).

Pokud se vás tato nemilá záležitost nějak týká, postupujte bezodkladně jako při jakékoli závadě na pracovišti nebo při vzniku pracovního úrazu. Případ zdokumentujte, ohlaste a doložte zaměstnavateli všechny škody, čtěte průběžně informace, a co je nejdůležitější, požadujte též konzultaci s firmou, která desinfekci zajišťuje. Jedině odborník totiž poradí, co dělat, aby ten průšvih zůstal na pracovišti a nenastěhoval se k vám domů. A co poradíme my? Mimo postupu podle zákona, samozřejmě nabízíme konzultaci s oddělením BOZP OSŽ Ú, a jako první pomoc např. v boji se štěnicemi i metodiku na stránkách OSŽ (BOZP – metodika).

Dana Žáková, odd. BOZP OSŽ – Ú